

5.3 Haas (*Lepus europaeus*)

1. Status

De haas was reeds beschreven in het fbp. Omdat de tekst op een aantal punten herziening behoefde, is deze integraal herschreven.

De haas is een wildsoort waarop door de jacht populatiebeheer plaatsvindt. De jacht is toegestaan van 15 oktober tot en met 31 december. Sinds 1 juni 2015 geldt geen ontheffing meer voor doden buiten de periode waarin de jacht geopend is.

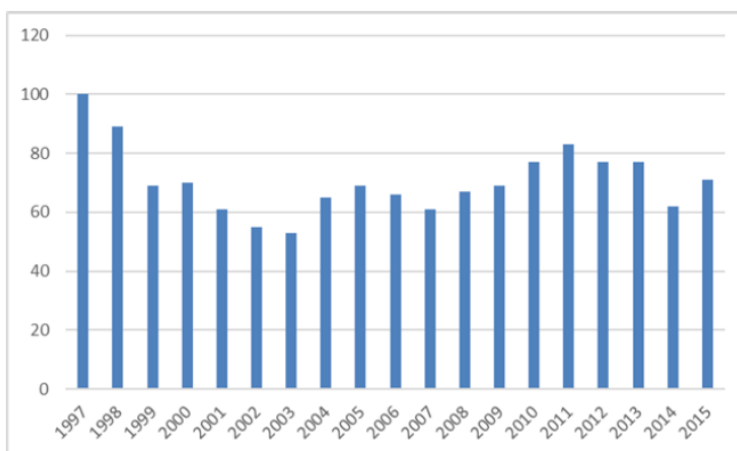
2. Aantal en verspreiding

Landelijk

De haas is van oorsprong een steppebewoner en heeft een voorkeur voor kleinschalig gras- en bouwland, open veld als akkers en weilanden maar komt ook wel voor in open bos, heide en kwelders. Hazen zijn overwegend in de vooravond en 's nachts actief, in de zomer ook wel in de schemering en overdag. Overdag rust de haas doorgaans uit in zijn leger. Hazen leven meestal solitair, maar in de paartijd ook wel in groepjes. In de winter grazen ze ook wel in losse groepjes. Hazen eten grassen (winter), kruiden (zomer) en akkerbouwproducten zoals graan, maïs, klaver en aardappelen.

Belangrijke doodsoorzaken van hazen en konijnen zijn ziekten (zoals myxomatose, VHS en EBHS - European Brown Hare Syndrome), het verkeer, de landbouw en de jacht. In de jaren '70 zijn massaal veel hazen gestorven, mogelijk vanwege de intensivering en schaalvergroting van de landbouw.

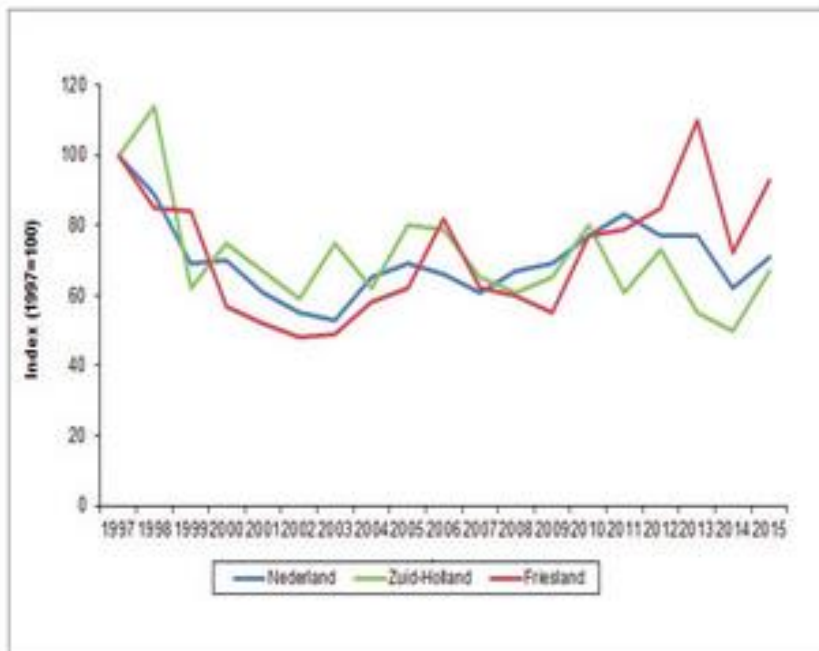
De afname van de populatie hazen is sinds 2003 omgebogen naar een herstel. Over de periode 1997-2015 is er landelijk sprake van een stabiele populatiegrootte (NEM Meetnet dagactieve zoogdieren).

Trend van de haas in Nederland
(referentiejaar 1997 = 100)

Provinciaal

In Fryslân is de haas een algemeen voorkomende soort. Er is de laatste 10 jaar sprake van een matige toename van de hazenstand (NEM Meetnet dagactieve zoogdieren).

Figuur 3. Indexen van de aantalsontwikkeling van de haas in Nederland, Zuid-Holland en Friesland in de periode 1997-2015 [bron: ZV/CBS].

Trendtellingen

Trendtellingen van deze jachtsoort hebben tot dusver niet systematisch plaatsgevonden. Op vrijwillige basis konden jagers en wildbeheereenheden (WBE's) tellingen invoeren in het Fauna Registratie Systeem (FRS). Een deel van de WBE's voert sinds 2015 de gegevens van de voorjaarsstelling in FRS in. De data zijn voornamelijk beperkt om uitspraken te kunnen doen over de ontwikkeling van de populatie. Door de wettelijke verplichting tot het aanleveren van telgegevens zal in de toekomst wel beschikt kunnen worden over voldoende data. Aan gegevens over de aanwezigheid van de populaties in het betrokken gebied gedurende het jaar zal nader aandacht geschonken moeten worden.

Trend Haas		2015	2016
WBE	WBE naam		
6	Vlieland	0	0
19	Terschelling	0	86
22	De Middelsee	0	0
28	Midden-Ooststellingwerf	0	0
34	Aengwirden-Schoterland	23	0
58	Jagersvereniging Gaasterlân e.o.	0	0
109	Tytsjerksteradiel sud	0	0

116	De Lauwers (FR)	0	390
117	De Dongeradielen	0	0
160	Ameland	0	0
176	Om de Terpen	0	0
190	De Veenpolders	0	0
193	Midden-Opsterland	0	0
195	It Butenfjild	1596	571
197	Beneden de Linde (FR)	0	0
206	Tsjonger en AldDjip	313	100
244	De Marne	95	0
247	Drachten en omstreken	0	109
250	Kuinder en Linde	44	44
255	De Alde Slachte	0	0
267	Utingeradeel	0	44
286	Zuid Oost Hoek	0	0
303	De Lytse Sudwesthoeke	0	0
313	Schiermonnikoog	0	0
355	De Marren	0	0
383	Noordelijk Westerkwartier (FR)	0	0
416	Skasterlan e.o.	0	0
437	Tusken Waed en Sted	0	0
9025	Heerenveen	0	0
9028	Lemmer	0	0
9029	Polder De Bird	0	0
9031	Leeuwarden	0	0
9034	vliegveld Leeuwarden	0	0
9040	Polder Landsdouwe (tot 13-1-2017)	0	0
Totaal		2071	1344

3. Schade

De schade door hazen was in de afgelopen periode zeer beperkt. Bij de FBE zijn de volgende getaxeerde schadebedragen bekend.

FBE	Fryslân			
diersoort	23 Haas			
Som van taxbedrag_diersoort	Kolomlabels			
Rijlabels	aardappel	grasland, blijvend	mais snijmais	Eindtotaal
2012	€ 1.141		€ 517	€ 1.658
2014		€ 18	€ 36	€ 54
Eindtotaal	€ 1.141	€ 18	€ 553	€ 1.712

Omdat de haas tot de wildsoorten behoort betaalt BIJ12-Faunafonds geen tegemoetkoming voor schade in de periode dat de jacht is geopend. Buiten die periode wordt wel schade getaxeerd en een eventuele tegemoetkoming uitgekeerd.

De module Haasachtigen van de Faunaschade Preventie Kit van BIJ12-Faunafonds laat zien met welke preventieve maatregelen gewasschade door hazen kan worden voorkomen of beperkt, zie <http://www.bij12.nl/bij12units/faunafonds/faunaschade-preventiekit-fpk/module-haasachtigen/>

Tijdens het jachtseizoen kan schade eveneens voorkomen worden door middel van afschot. Van jachthouders wordt verwacht dat ze tijdens het jachtseizoen streven naar een dusdanige stand, dat ook schade buiten het jachtseizoen wordt voorkomen.

4. Beheer

In de Wet Natuurbescherming is de soort opgenomen op de wildlijst. Dat betekent dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is en dat benutting geen gevolgen heeft voor die gunstige staat. Jacht op de soort vindt plaats met het geweer. Schadebestrijding en beheer dient plaats te vinden tijdens de bejaagbare periode. Van jachthouders wordt verwacht dat ze tijdens het jachtseizoen streven naar een dusdanige stand, dat ook schade buiten het jachtseizoen voorkomen wordt. De FBE gaat er daarom van uit dat er sprake is van een redelijke wildstand.

Het Fauna Registratie Systeem (FRS) bevat over 2014-2016 de volgende afschotgegevens per WBE en totaal. Onbekend is hoe volledig deze cijfers zijn. De FBE zal niet vermelde WBE's hierover benaderen en ze wijzen op de verplichting om afschot te melden.

Afschot haas				
Nr	WBE	2014	2015	2016
-19	Terschelling			19
-22	De Middelsee	12	37	117
-28	Midden-Ooststellingwerf			0
-34	Aengwirden-Schoterland		2	11
-58	Jagersvereniging Gaasterlân e.o.	25	61	27
-109	Tytsjerksteradiel sud		44	39
-116	De Lauwers (FR)	484	309	100
-117	De Dongeradielen	339	658	71
-160	Ameland		278	13
-176	Om de Terpen		489	114
-190	De Veenpolders	92	108	70
-193	Midden-Opsterland		4	20
-195	It Butenfjild	284	406	42
-197	Beneden de Linde (FR)		38	15
-206	Tsjonger en AldDjip		49	22
-244	De Marne		6	62
-247	Drachten en omstreken	15	11	5
-250	Kuinder en Linde	26	36	33

-255	De Alde Slachte		24	31
-267	Utingeradeel	0	83	27
-286	Zuid Oost Hoek		5	
-303	De Lytse Sudwesthoeke	19	31	32
-313	Schiermonnikoog		22	
-355	De Marren			3
-416	Skasterlan e.o.	3	105	92
-437	Tusken Waed en Sted		41	159
Totaal		1299	2847	1124

5. Conclusies

- De haas is een wildsoort waarop door de jacht populatiebeheer plaatsvindt. De jacht is toegestaan van 15 oktober tot en met 31 december.
- Landelijk is er sprake van een stabiele populatiegrootte.
- In Fryslân is er de laatste 10 jaar sprake van een matige toename van de hazenstand.
- De schade door hazen was in de afgelopen periode zeer beperkt.
- Omdat de haas tot de wildsoorten behoort betaalt BIJ12-Faunafonds geen tegemoetkoming voor schade in de periode dat de jacht is geopend. Buiten die periode wordt wel schade getaxeerd en een eventuele tegemoetkoming uitgekeerd.
- De module Haasachtigen van de Faunaschade Preventie Kit van BIJ12-Faunafonds laat zien met welke preventieve maatregelen gewasschade door hazen kan worden voorkomen of beperkt.
- In de Wnb is de soort opgenomen op de wildlijst. Dat betekent dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is en dat benutting geen gevolgen heeft voor die gunstige staat.
- Jacht op de soort vindt plaats met het geweer.
- Schadebestrijding en beheer dient plaats te vinden tijdens de bejaagbare periode. De FBE gaat er daarom van uit dat er sprake is van een redelijke wildstand.
- Het Fauna Registratie Systeem (FRS) bevat over 2015-2016 afschotaantallen van respectievelijk 2847 en 1124 hazen. Onbekend is hoe volledig deze cijfers zijn.